

Priprave na gradnjo čistilne naprave

Ko bo zgrajena HE Mavčiče, se bo tudi naša DO morala priključiti na mestno kanalizacijo in odvajati tehnološke in fekalne odpadne vode na centralno čistilno napravo, ki se gradi v Zarici za potrebe Kranja in ožje okolice. Direktna priključitev pa ni dopustna zaradi karakteristik naših odpadnih voda. Zato moramo zgraditi lastno napravo za predčiščenje.

Priprave potekajo že dalj časa, pogodba za projektiranje pa je bila sklenjena koncem preteklega leta. Projektiranje smo poverili Planumu iz Ljubljane, ki je projektiral tudi kranjsko čistilno napravo, prej pa še praktično vse okoliške mestne naprave. Trenutno je v izdelavi projekt za gradbeno dovoljenje za izvedbo, istočasno pa teče tudi upravni postopek za pridobitev potrebnih soglasij in dovoljenj.

Osnovni namen naprave za predčiščenje odpadnih voda je naslednji:

- izravnava kvalitete odpadne vode
- izravnava količine odpadne vode
- izravnava pH vrednosti
- delno razbarvanje oz. delno čiščenje (50 %).

Za dosego omenjenih ciljev je potreben sorazmerno velik delovni volumen naprave, ki znaša 2000 m³.

V pripravljeni fazi je bilo izdelanih več variantnih re-

šitev. Zaradi pomanjkanja prostora in večje ustreznosti smo se s projektanti odločili za stolpno izvedbo višine okrog 12 m. Čistilna naprava bo namreč locirana v bližini kadrovskega sektorja ob industrijskem tiru na sedanjem parkirišču.

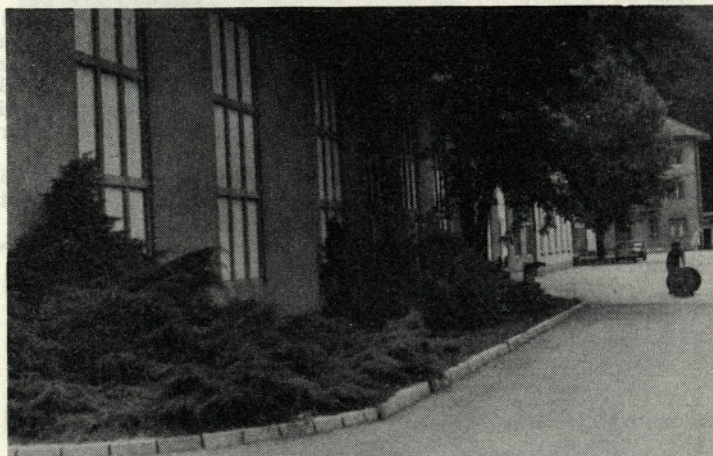
Stolpi so okrogli in imajo premer 8,5 m. Ta rešitev omogoča uporabo poliesterskih posod in gradnjo po etapah. V končni fazi naj bi naprava imela 3 stolpe. Postopek čiščenja oziroma razbarvanja je sestavljen iz prečipavanja, filtracije in izravnave. Odpadna voda iz čistilne naprave bo tako izpolnjevala zahteve za izpust na centralno čistilno napravo.

Z gradnjo naprave je povezana tudi ustrezna predelava kanalizacije, ki bo izredno zahtevna. Na napravo se morajo odvajati samo tehnološke odpadne vode, fekalne vode se morajo mimo naprave priključiti na glavni kanal, večina meteoritnih voda pa se lahko odvaja v reko Savo. To pomeni, da bo praktično v celem obratu I potrebno obstoječi mešani kanalizacijski sistem preurediti v ločenega. To pa predstavlja zelo zahteven poseg v proizvodne prostore, predvsem v plemenitilnici, kate-re kanalizacija je popolnoma dotrajana in potrebna temeljite obnove.

Nekoliko manjši problem predstavlja obrat II, kjer bo ločevanje kanalizacije nekoliko manj zahtevno. Največji problem predstavlja odvod ugaskov iz kotlarne, kjer pripravljamo začasno rešitev za zajem le-teh in odvoz s kontejnerji, perspektivno pa je predviden tudi tu prehod na kurjenje z zemeljskim plinom.

Z opisanimi preureditvami in gradnjo čistilne naprave, ki bodo investicijsko zelo zahtevna, bo Tekstilindus praktično rešil skoraj vse probleme v zvezi z varstvom okolja in bo končno lahko črtan s spiska onesnaževalcev zraka in vode.

A. Krč

Okolica obrata II je kar lepo urejena, v zadnjih dveh letih pa tudi zelenice ob stavbah. Za obrat I tega še ne bi mogli trditi

Kje bo novi IPC

Kot nam je znano, smo morali zaradi odpovedi najema poslovnih prostorov s strani hotela Creina Kranj, koncem maja začasno ukiniti poslovanje Informativno prodajnega centra. Odprt je bil skoraj 11 let. V letih obstoja se je uspešno uveljavil, tako v širšem slovenskem prostoru, spričo turističnega pomena mesta Kranja pa so ga obiskovali tudi inozemski gostje in gostje iz drugih področij Jugoslavije. Dejavnost informativno prodajnega centra se je odvijala predvsem v smeri seznanjanja potrošnika z našim proizvodnim programom ter prodajo izdelkov.

Ker smo za odpoved poslovnih prostorov izvedeli že meseca marca lanskega leta, je vodstvo delovne organizacije takoj pristopilo k pospešenemu iskanju druge primerne lokacije v Kranju. V ta namen se je obrnilo tudi na Domplan, vendar primernih prostorov ni bilo na razpolago ali pa bi bili šele ob širši izpeljavi prenove zazidalnega načrta mestnega jedra Kranja, na kar pa bi morali čakati nekaj let.

Sredi lanskega leta smo ugotovili ponudbo odkupa poslovno-stanovanjske Colnarjeve hiše v Kranju, ki stoji na začetku Prešernove in Tavčarjeve ulice, ob vstopu v staro mestno jedro Kranja. Zaradi izjemno dobre poslovne lokacije objekta, se je takoj pristopilo k dogovorom o možnostih in pogojih

nakupa, ki se je letos v mesecu marcu tudi uspešno realiziral.

Seveda pa bo za usposobitev objekta svojemu namenu potrebna temeljita adaptacija prostorov. Ker stavba stoji v starem mestnem jedru Kranja, ki je z odlokom razglašen za kulturni in zgodovinski spomenik, smo morali najprej zaprositi Zavod za spomeniško varstvo v Kranju, da nam izda soglasje za adaptacijo. Prošnji smo priložili obrazložitev namembnosti poslovnih prostorov. Zavod nam je že izdal soglasje za namembnost, hkrati pa predpisal, katera spomeniško-varstvena izhodišča moramo pri adaptaciji upoštevati. V nadaljevanju tečejo pospešene priprave za izvedbo idejnega načrta arhitektonske in prostorske rešitve objekta, za kar smo že prejeli nekaj ponudb. Ko bo opravljen tudi ta del, bomo izbrali najugodnejšo ponudbo za idejno ureditev prostorov, kar bo predvidoma znano v zadnjem kvartalu leta.

Načrt za adaptacijo bomo morali ponovno posredovati v potrditev Zavodu za spomeniško varstvo. Skratka, ko bo vsa procedura okoli administrativnih formalnosti urejena, se bo takoj pričelo z deli. Če bo vse steklo po predvidenih načrtih, obstaja možnost, da bo novi Informativno prodajni center odprl svoja vrata nekje ob koncu prihodnjega leta.

R. G.

★★★★★

Ob 22. juliju, dnevu
vstaje slovenskega
naroda — iskreno
čestitamo!

★★★★★

Kako se izračunavajo denarne pomoči otrokom

Posredujemo vam konkretne primere izračunavanja denarnih pomoči, ki nam ga je posredovala Skupnost otroškega varstva Kranj, in sicer za:

1. denarna pomoč otrokom — otroški dodatek, ki se izplača pri osebnem dohodku vlagatelju;
2. denarna pomoč otrokom za podaljšano bivanje v osnovni šoli ali denarna pomoč otrokom za celodnevno osnovno šolo;
3. denarna pomoč otrokom za vrtec samohranilcem;
4. denarna pomoč otrokom za vrtec popolni družini;
5. subvencioniranje vrtca — kjer del stroškov krijejo starši sami;

6. subvencioniranje jasli — kjer del stroškov krijejo starši sami; Po 6. čl. SaS o uresničevanju socialnovarstvenih pravic se upravičencu (občanu), ki je upravičen do navedene denarne pomoči oz. subvencije, pomoč nameni za plačilo stroškov oskrbe tako v PB, COŠ, vrtcu, jaslilih, to je tako imenovana funkcionalna oblika pomoči, kar pomeni, da dodeljeni znesek pomoči Skupnost otroškega varstva nakaže ustanovi v kateri je otrok vključen.

Če pa upravičenec (občan) oz. njegovi otroci niso deležni organizirane oskrbe, in če socialnovarstvene pomoči ni mogoče zagotoviti v funkcionalni obliki, se mu ta pomoč izplača v gotovini.

V kolikor je dodeljena pomoč višja od cene organizirane oskrbe v ustanovi, se upravičencu (občanu) izplača razlika v gotovini.

1. Primer

4-članska družina (oče, mati, 2 otroka):

Očetov osebni dohodek na mesec	= 25.000 din
Materin osebni dohodek na mesec	= 22.000 din
Skupaj OD	47.000 din

$47.000 \text{ din} : 4 = 11.750 \text{ din}$

11.750 din je dohodek na člana družine

43 % = 15.000 din (socialna raven za otroka)

$15.000 \text{ din} - 11.750 \text{ din} = 3.250 \text{ din}$

Denarna pomoč otrokom znaša 3.250 din ali za oba otroka 6.500 din, ki se izplača v denarju vlagatelju.

2. Primer

Isti splošni podatki kot v 1. primeru. Otroka sta v PB ali COŠ.

Denarna pomoč ravno tako znaša za vsakega otroka 3.250 din. Šoli se nakaže za vsakega otroka po 2.500 din ali 5.000 din, staršem v gotovini pa razlika 750 din ali za oba otroka 1.500 din. V tem primeru starši za otroka v COŠ ali PB ne prispevajo.

3. Primer

Mati samohranilka je imela v preteklem letu 18.000 din poprečnega osebnega dohodka na mesec in 1.500 din preživitve za otroka. Otrok je v vrtcu.

Materin osebni dohodek	= 18.000 din
Preživitva	= 1.500 din

Skupaj = 19.500 din : 2 = 9.750 din

Dohodek na člana družine je 9.750 din. Zagotovljena socialna raven znaša:

za mater 55 % = 16.500 din

za otroka 43 % = 12.900 din

Skupaj = 29.400 din

70 % socialna raven = 20.580 din

Ker dohodek matere ne dosega 70 % socialne varnosti, ne plača prispevka za vrtec in je upravičena še do 4.500 din denarne pomoči otroku.

4. Primer

5-članska družina (oče, mati, en otrok v vrtcu, drugi v PB v šoli, tretji doma)

Očetov osebni dohodek	= 32.000 din
Materin osebni dohodek	= 25.000 din
Subvencija stanarine	= 2.000 din

Skupaj = 59.000 din

59.000 din : 5 = 11.800 din (na člana družine)

15.000 din - 11.800 din = 3.200 din

Denarna pomoč vsakemu otroku znaša 3.200 din ali v skupnem znesku 9.600 din.

Socialna raven družine je:

55 % za očeta 16.500 din

55 % za mater 16.500 din

43 % za otroke 38.700 din (3 x 12.900 din)

Skupaj 71.800 din

70 % socialne ravni = 50.190 din

Ker skupni dohodek (59.000 din) presega 70 % socialne ravni (50.190 din), starši prispevajo za vrtec:

35 % od 11.800 din (poprečni dohodek na člana družine) = 4.130 din.

Ker so upravičeni do 3.200 din denarne pomoči otroku, bodo dejansko prispevali za vrtec le 930 din (4.130 din - 3.200 din).

Za otroka v šoli bi prispevali ravno tako 35 % od 11.800 din. Ker je to več kot znaša oskrba v šoli (2.500 din) bodo prispevali le-ta zne-

sek in to tako, da bodo za tega otroka dobili izplačano razliko do višine denarne pomoči (3.200 - 2.500) in sicer 700 din.

Za tretjega otroka pa bodo dobili 3.200 din denarne pomoči.

5. Primer

Izračun subvencije v vrtcu

Štiričlanska družina, iz katere je en otrok v vrtcu.

Poprečni dohodek na člana družine je 17.000 din. Starši niso upravičeni do družbene pomoči otroku. Prispevajo pa za otroka v vrtcu 35 %.

$35 \% \text{ od } 17.000 \text{ din} = 5.950 \text{ din}.$

Razlika med ceno vrtca in prispevkom staršev je subvencija.

$6.251 \text{ din (cena vrtca)} - 5.950 \text{ din} = 301 \text{ din}.$

6. Primer

Izračun subvencije v jaslih

Poprečni dohodek na člana družine je 16.000 din

$35 \% \text{ od } 16.000 \text{ din} = 5.600 \text{ din}$

Starši prispevajo za otroka v jaslih 5.600 din, skupnost pa 4.497 din.

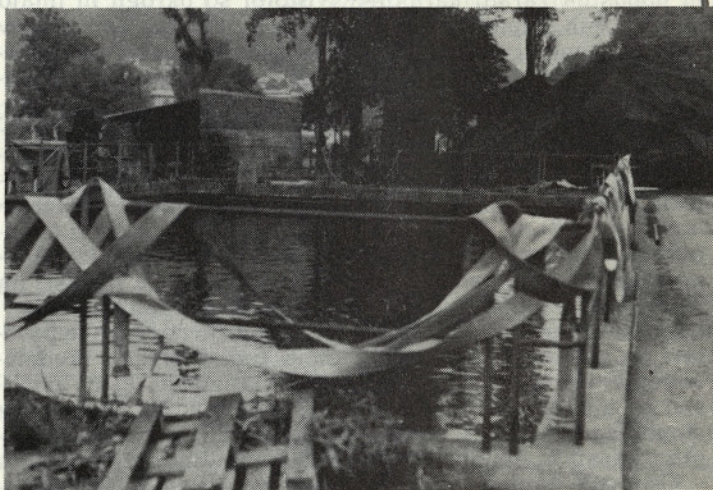
$10.097 \text{ din (cena jasli)} - 5.600 \text{ din} = 4.497 \text{ din}$

Če družbeno-denarna pomoč, ki je izračunana, znaša več kot 15 % od poprečnega OD v občini in otrok ni v organiziranem varstvu, se izplača v gotovini le-ta znesek (4.500 din).

Pomoči, ki predstavljajo manj kot 2 % poprečnega OD v občini, se ne izplačuje.

A. R.

O tem velja razmisliti

»Bazen s toplo vodo je pravo razkošje!«, bi dejali tisti, ki bi pomislili, da se v njem namensko ogreva voda. Temu pa pri nas ni tako. V bazenu za toplarno obrata II, je tople vode vedno dovolj brez dodatnega ogrevanja. Ko se delavci obrata II med malico sprehajajo mimo, se sliši od marsikoga vzdih: »Oh, ko bi se lahko tukaj kopali!«

Mogoče pa bi veljalo o tem razmisliti! Očitno za to ne bi bilo nobene ovire. Verjetno bi ga morali očistiti, prepleskati, urediti okolico in poceni kopanje bi bilo tu! O tem velja razmisliti, mogoče vsaj do naslednjega dopusta!

P. P.

Razgovor s seje predsedstva OSS Kranj

Po sklepu predsedstva RS ZSS je našo občino dne 28. junija obiskala podpredsednica RS ZSS Francka Herga ter članica predsedstva tovarišica Beti Fon.

Namen tega obiska je bil — ugotoviti in oceniti, kako se v praksi dela občinskih in osnovnih organizacij zveze sindikatov uresničujejo usmeritve republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije za aktivnost članstva in vodstev organizacije ZS pri reševanju vprašanj, pomembnih za družbenoekonomski položaj delavca, za njegovo družbeno socialno varnost in za uresničevanje samoupravljanja.

Razgovor je potekel v okviru kranjskega predsedstva sindikata. K razgovoru je bilo povabljenih tudi nekaj predsednikov konferenc iz gospodarstva in negospodarstva.

Ocenili smo razmere in vključili razgovor z ugotovitvijo, da o kvaliteti življenja in družbenoekonomskem položaju delovnih ljudi ni mogoče podati pozitivne ocene. Na prvo mesto je treba postaviti odgovornost, ki je sedaj na »stranskem tiru« ter resneje uresničiti naloge za obvladovanje sedanjih razmer.

P. P.

Predilci in tkalci na skupnem izletu

Predilci imamo že tradicionalno navado, da vsako leto organiziramo sindikalni izlet v naš počitniški dom Novigrad, s čimer smo si zaslužili nezapisano priznanje, da nam pripada otvoritev sezone. Tokrat so se nam pridružili tudi tkalci.

Ko smo v soboto startali v Kranju, vreme ni kazalo najboljše. Toda to nas niti najmanj ni motilo. Dobro volje in s pesmijo smo prav hitro prišli do Postojne, kjer je vreme že kazalo na bolje in so nas pozdravili prvi sončni žarki. Med potjo smo zavili še na Socerb.

Ob prihodu v Pineto nas je pozdravil napis — dobrodošli dragi gostje in seveda upravnik počitniškega doma

banje se je začelo. Seveda pa praktičnih nagrad nismo imeli za vseh 170 razdeljenih srečk. Tako je tovarš iz tkalnice za nagrado npr. nesel napovedovalko za šank, drugi je dobil novo frizuro za stonj na licu mesta, tretji dovoljenje za brezplačno kopanje v morju v zgodnjih jutranjih urah, četrti je lahko šel trezen domov, in podobno. (Na žalost velja omeniti, da pri posameznikih treznost ni bila vrlina.)

Na koncu smo poklonili TOZD Tkalnici križni navitek brez predilske napake, TOZD Prehrana in oddih pa plaketo s klobaso in pohvalo za dobro hrano.

Tudi naši Justi smo poklonili v spomin lesen flajerski

Dobro razpoloženi izletniki v Novigradu med spremljanjem zabavnega programa

Novigrad tovarš Jurcan, ki nas vedno pričaka. Tkalci so prišli že pred nami, predsednik Marjan pa je izletnike že »pošlihtal po hišicah.

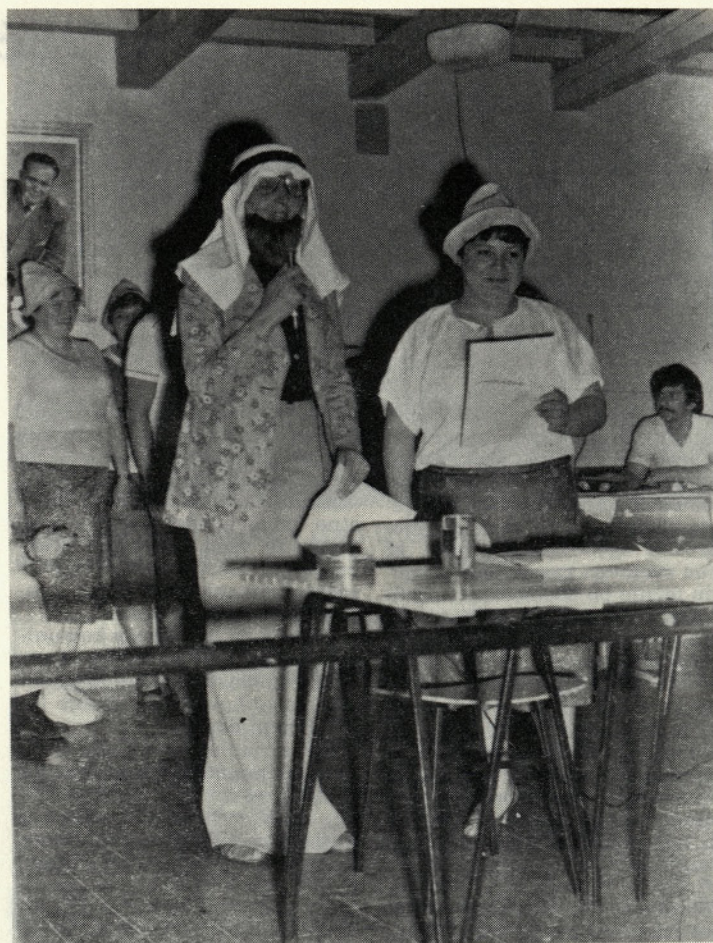
Po kosilu smo se najprej malo odpočili od vožnje, nekateri so odšli celo na plažo, čeprav ni bilo ravno primerne vreme za kopanje.

Po večerji smo se začeli mrzlično pripravljati za večerni program. Jedilnica je bila polna, ko smo najavili prihod nastopajočih. Naša Justa iz predilnice je bila tudi letos glavna zvezda nastopa. Navdušeni aplavz je pozdravil predstavnika Bližnjega vzhoda (ki je bila seveda Justa), s katerim sem po arabsko opravila intervju. Sledil je kulturni program, v katerem smo zapeli nekaj predilniških pesmi. Po končanem kulturnem programu pa je bil na vrsti srečelov. Razdelili smo srečke in žre-

navitek s podpisi udeležencev izleta. Konec leta odhaja Justa v pokoj in je tokrat zadnjič organizirala sindikalni izlet. Priznati ji moramo, da je bila vsa leta pobudnik in idejni vodja pri pripravi zabavnih večerov in

Justa, Lojzka, Marinka, Stane, Mija in Marica so se dobro ujeli tudi v petju

Gost iz Bližnjega vzhoda je ob odličnem simultanem prevajanju napovedovalke povedal marsikaj zanimivega

mislim, da jo bomo v bodoče zelo pogrešali. Na tem mestu bi se ji v imenu udeležencev izleta še enkrat zahvalila za požrtvovalno delo v minulih letih.

Veselo vzdušje, ples in petje je trajalo do zgodnjih jutranjih ur. V nedeljo popoldne smo se odpravili nazaj proti Kranju. Mišlim, da je izlet v celoti uspel in da smo se predilci in tkalci vračali zadovoljni domov. Na koncu bi se zahvalila TOZD PO za dobro in prijazno postrežbo, kajti hrana je bila zares odlična. Priporočamo se tudi v bodoče!

Lojzka Sušnik

Na željo mnogih, ki so se udeležili izleta v Novigrad, objavljamo besedilo pesmi »Ko predilec na morje gre« (poje se na melodijo pesmi: Ko študent na rajžo gre...), da se ga bodo za prihodnje leto lahko naučili in tudi pomagali zapeti.

Ko predilec na morje gre, jo takoj za šank ucvre.

Ko na morje pridrvi, že takoj kraval nardi.

Morske pse vse prepodi, da jih zlepa blizu ni.

Nato pa punc poloti se, da se ga še te boje.

ko v morje vrže se, ježke potaca prav vse.

Ko iz morja prišanta, se prične operacija.

On tuli, vpije in jamrá z vinom se narkoza da.

Ko narkoza popusti, on na skali spet sedi.

Tam ježkov polno rit dobi, nanj z iglami drvimo mi.

Domov se pelje po trebuh, na rit 'ma lukenj kakor muh.

Krog njega pa potem doma, se mora zbrati žlahta vsa.

Je ritka plava pisana, zdaj šnopček za narkozo ima.

Zdaj naš junak zaklinja se, da na morje več ne gre.

Kritičen pogled v politični prostor

Po 13. in 16. seji CK ZKJ, kateri sta izvezeli samokritično ob obravnavi lastne prakse in stanja v družbi, ter problemov oz. pomanjkljivosti v idejnopolitični, organizacijski in kadrovski usposobljenosti Zveze komunistov, ter še posebej njenih vodstev, sta v svojih konsekvencah dali podlago za pričetek široke javne razprave v organih in organizacijah ZK.

Cas in prostor, v katerem živimo, prinaša na osnovi težkih pogojev gospodarjenja tudi poglobljanje družbenih protislovij.

Gradimo v svetu specifičen, toda lasten sistem. Zato moramo na spajanje dela in upravljanja gledati kot na zapleten, protisloven zgodovinski proces, ki ima svetovne razsežnosti v smislu težnje po soodločanju, participaciji in samoupravljanju v vseh družbenih sferah. Osnovni pečat omenjene razlike je začeti proces spajanja dela in upravljanja, dveh komponent družbene reprodukcije, ki sta bili v dosedanjih zgodovini razdruženi in sta pripadali dvema različnima družbenima razredoma: z ene strani razredu sužnjem, kmetov in najemnih delavcev, z druge sužnjelastnikov, fevdalcev in kapitalistov. Bistveno je, da se nikoli doslej nek družbeni razred kot celota, ni znašel pred nalogo integriranja dela in upravljanja kot osnovnega produkcijskega odnosa v družbi. To pa je značilnost samoupravljanja v današnji jugoslovanski družbi.

V odnosu do dela, predvsem fizičnega in odtujenega, je upravljanje brez dvoma prednost. Zaradi tega ima borba za spajanje dela in upravljanja še danes, tudi v naši družbi, karakter razrednega boja, ki se zaostrojuje v kriznih obdobjih takrat, ko se poslabša položaj večine delavskega razreda ne glede na deklarativne pravice, ki mu jih zagotavlja Ustava (odločanje o novoustvarjeni vrednosti, rezultatih in uporabi minulega in živega dela): Ne smemo se slepiti, da ustavno-pravna inavguracija samoupravljanja v današnji družbi (Zakon o združenem delu, Zakon o razširjeni reprodukciji, itd.) zaman zase jamči, da je samoupravljanje v stvarnosti postalo dominanten družbenoekonomski odnos, da svobodno združeno delo kot ukinjanje nasprotnosti med delom upravljanjem že postalo družbena stvarnost.

Glavna prednost in specifičnost položaja našega delavskega razreda je v tem, da razvijamo samoupravljanje kot osnovni produkcijski odnos na osnovi družbene lastnine sredstev za proizvodnjo, trenutno največja slabost pa je v znanstvenem in tehničnem zaostajanju za industrijsko razvitimi državami, kapitalističnimi, kot tudi nekaterimi socialističnimi.

Ni čudno, da se ob tem, ko se Zveza komunistov prizadeva za ekonomsko stabilizacijo, ki je z ozirom na svetovna ekonomska gibanja trd oreh, najde tudi mnogo takih, ki vsak neuspeh izkoristijo za napad na socialistično samoupravljanje in druge vrednote naše socialistične revolucije. Pobudniki meščanske

ideologije pogosto poskušajo z napadalnih protikomunističnih pozicij vsiliti idejo političnega pluralizma — večstrankarskega sistema. Glede na dejstvo, da gospodarska recesija najhujše prizadene množice nekvalificiranih delavcev, ki prihajajo iz zaostalih sredin in območij, ter se počutijo deprivilegirane, je razumljivo, da v teh slojih prevladuje najemniška psihologija uravnolovke, ki se z malo kvaziteorije kaj hitro spremeni v tendenco po obnavljanju državno administrativnega socializma ali unitarizma.

Najuspešnejša obramba proti takšnim težnjam je razvijati lastno ustvarjalnost Zveze komunistov in vseh naprednih družbenih sil, vsestransko uveljaviti njene humanistične ideje, prepričanja in spoznanja.

Seveda pa tudi Zveza komunistov Jugoslavije ni imuna za različne slabosti, pa se moramo zato za njihovo odpravljanje intenzivneje boriti.

Slehera partija na oblasti ali tista, ki ima neposreden vpliv na smer in vsebino državne politike, je izpostavljena močnemu pritisku različnih konfliktnih interesov in nevarnosti, ki jo pomenita birokratizacija in zraščanje z aparatom državne oblasti. To je splošna zakonitost, ki velja za vse partije in tako tudi za Zvezo komunistov. Toda nevarnost birokratizacije je toliko manjša, kolikor bolj je celotno članstvo aktivno in kolikor bolj težišče aktivnosti Zveze komunistov na vseh nivojih prehaja z neposrednega uresničevanja oblasti in z operativno upravljal-skih funkcij na delovanje v samoupravnem delegatskem mehanizmu.

Velja pa tudi nasprotno: forumski način dela, horizontalna kadrovska rotacija znotraj ozkih skupin političnih profesionalcev, prenos stvarnega odločanja delegatskih struktur na koordinacijska telesa in na neformalne, vendar pogosto sila močne liderske skupine in obče-vanje s članstvom zgolj tako, da mu sporočamo že sprejeta stališča in odločitve, vodi v nastajanje prepada med vodstvi in članstvom, kar pa na stežaj odpira vrata pasivizaciji in birokratizaciji partije. In v razmerah, ko še ni povsem dograjen sistem samoupravne delegatske demokracije, se lahko take težnje nevarno okrepijo.

Simptomatična za delo OO ZK pa sta postala tudi formalizem in konformizem. Prvi se izraža v formalnem nepoglobljenem obravnavanju splošnih problemov ali nebitvenih vprašanj, drugi pa v nekritičnem sprejemanju ali odnosu do pojavov v družbi in delovnih sredinah.

Stalno se moramo zavedati, da Zveza komunistov nima nobenih posebnih, od ostalega delavskega razreda ločenih interesov, pa nam ne bo potrebno rotirati s programi dela po mandatnih obdobjih, saj nam konkretnih problemov, ki so skupni vsem delovnim ljudem v tem obdobju resnično ne manjka.

Če si dovolim poenostaviti stvari in kritično odgovoriti na pogosto zastavljeno vprašanje o

vplivu Zveze komunistov na delavski razred kot celoto, bi lahko odgovoril, da je Zveza komunistov izgubila v delavskem razredu toliko vpliva, kolikor je sformalizirala svoje delovanje na vseh nivojih, ter se na tej osnovi zbioratizirala in odtujila avtentičnim interesom delovnih ljudi.

Prav zanimivo je, kako se v zvezi komunistov hitro poenotimo na splošno politično orientacijo, ki ni nikoli sporna. Smo pa nesposobni razdeliti konkretne zadolžitve posameznim članom, kar pa je predpogoj za uspešno akcijo in ne nazadnje za osebno odgovornost članov.

Niti za trenutek ne smemo pozabiti, da sedanje krizne razmere podžigajo hotenja in aktivnost vseh nasprotnikov socialističnega samoupravljanja, ter da tam, kjer nismo prisotni s svojim delom, nastane vakum, katerega nasprotniki sistema s pridom uporabljajo. Tako različni kvazi družbeni zdravniki, ki trdijo, da imajo v svojem žepu edino dober recept, kako naj bi se rešili iz krize, postajajo zelo aktivni in popularni. Torej smo tudi sami krivi, da postaja zbor radikalnih kritikov sistema vedno bolj številen in vedno glasnejši. Vanj pa se pogosto vključujejo tudi nekateri komunisti, ki kar tekmujejo z ideološkimi in političnimi nasprotniki v kritiki sedanjih težavnih razmer.

Krepiti moramo pluralizem samoupravnih interesov, kateri naj se razvija v okviru delegatskega mehanizma, odločno pa preprečiti splošno politiziranje, katerega posledica je širjenje dezinformacij in polresnic.

Po določitih svojega programa je Zveza komunistov organizacija idejnopolitičnih somišljenikov z bogato notranjo demokracijo in razvito notranjo partijsko disciplino. V praksi žal vedno ni tako, saj včasih dobi občutek, kot da se za posamezno vprašanje kosajo dogmatiki in liberalci. Zveza komunistov ne razvija počasi le mehanizmov notranje sinteze v družbi, temveč tudi notranje sinteze pogledov, mnenj, uresničevanja idejne in akcijske enotnosti.

Smo torej v obdobju, ko se je pravzaprav začel poglobljen demokratski dialog o Zvezi komunistov sami, kot tudi o protislovjih dosežene stopnje družbenega razvoja socialističnega samoupravljanja.

Ekonomija je bila včasih samo ena od ved, zdaj je že skorajda nacionalni šport. O dolgovih, obrestih in profitech govorijo že otroci. Vzrok je seveda znan: jugoslovanska družba je v enem najbolj kočljivih trenutkov dinamičnega povojnega razvoja. Pet let mineva od takrat, ko smo začeli odprteje govoriti najprej o težavah, potem pa kar naravnost o krizi; tri leta od sprejetja dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije, vendar se zdi, da se stvari še zapletajo.

Ivan Peternel

Sprememba članarine

CK ZKS je sprejel sklep o spremembi višine in načina obračunavanja članarine ZKS z veljavnostjo od 1. 7. 1985. Po novem bo članarina naslednja:

Osnova OD nad	do	Članarina din
—	10.000	1
10.000—	20.000	20
20.000—	30.000	50
30.000—	40.000	200
40.000—	50.000	350
50.000—	60.000	700
60.000—	80.000	1.100
80.000—	100.000	1.500
100.000—	120.000	2.000
120.000		3 %

Na podlagi utemeljene pobude pa lahko osnovna organizacija ZKS na posameznega člana ZKS — upokojenca določi, da plačuje članarino ZKS v višini 50 odstotkov od zneska, ugotovljenega po osnovah in merilih, določenih s sprejetim sklepom.

Na enak način se lahko določi tudi članarino ZKS za čas na porodniškem dopustu. Novost je tudi to, da se po novem članarina ne plačuje od osebnega dohodka za delo ob dela prostih dnevih in državnih praznikih. V osnovo za plačevanje članarine se ne šteje niti zaslužkov, ki jih študentje in dijaki prejema za opravljanje občasnih del ali v obliki nagrade za opravljeno delo na delovni praksi.

I. Š.

Kam na dopust

Poletje je končno nastopilo, s tem pa smo pričakali tudi kolektivni dopust, ko se bomo malo oddahnili od vsakdanjega dela ter se po treh tednih spočiti vrnili na delo.

Nekaj naših sodelavcev sem v obratu II povprašala, kje in kako bodo preživeli dopust.

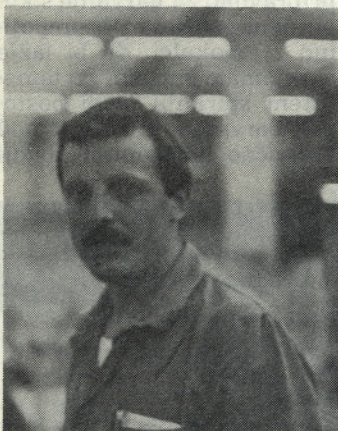

Majda Zukanovič,
tkalnica II

»Letos bom za teden dni odšla v Dubrovnik s Kompasovim paketom. Preostale dni nameravam obiskati sorodnike na Dolenjskem, nameravam tudi malo v hribe, nekaj dni pa bom tudi študirala.« Majda ob delu študira na Višji šoli za organizacijo dela.

Vinka Zmijanac, tkalnica II

»Z možem in otrokoma si bomo letos prvič lahko privoščili letovanje na morju. Vzele smo Kompasov paket in bomo letovali 10 dni v Poreču. Nastanjeni bomo v privatnih sobah. V ceni paketa je stanovanje in hrana. Koliko bo stalo, trenutno še ne vem točno, ugodno je pa pri vsem tem to, da se letovanje plača na 2 obroka. Preostali dopust bomo obiskali še sorodnike v Bosni.«

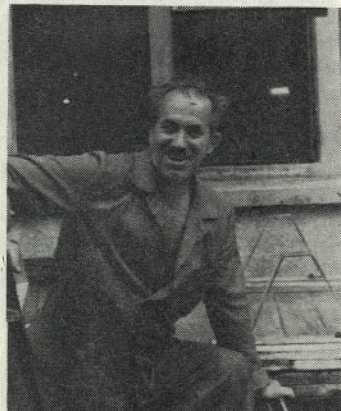

Brane Strle, izobraževalni center

»Letos je letovanje prijavi-la žena v Iskri, kjer je zaposlena. 10 dni bomo letovali v kampu Lanterna pri Poreču. Stanovali bomo v prikolicah, kjer si lahko sami kuhamo, ali pa se lahko aboniramo tudi v restavraciji. 10-dnevni

najem prikolice stane 5.000 dinarjev.

10 let nazaj smo zapored letovali z družino v našem Novigradu. Moram priznati, da smo se ga kar nekaj naveličali in zato se letos veselimo spremembe. Sam Novigrad je čudovit, radi smo hodili tja in verjetno bomo tudi še kdaj letovali. Menim pa, da bi bil naš Novigrad potreben preureditve hišic. Oprema je stara in dotrajana in bi morali počasi začeti misliti na preureditev.«

Miha Jenko, VES II

»Vzdrževalci bomo med kolektivnim dopustom opravljali remont. Na dopust bom šel po končanem remontu, vendar nimam nobenih posebnih načrtov. Ker sem jeseni prebolel meningitis, na morje ne smem, tako da ga bom preživel kar doma.« R. G.

Deški zbor iz Atlante

Tudi v juniju smo obiskali Cankarjev dom v Ljubljani, kjer smo poslušali koncert deškega zbora iz Atlante (ZDA). Koncert je bil 26. junija ob 19.30 v veliki dvorani Cankarjevega doma. Zbor je vodil Fletcher Wolf. Deški zbor iz Atlante je dobil najboljše ocene na mnogih glasbenih festivalih po vsem svetu. O tem smo se prepričali na samem koncertu, saj so izvajali zelo zahteven program, katerega lahko izvajajo samo vrhunski zbori. V Ljubljani so se predstavili s ciklom božičnih in obrednih pesmi Benjamina Brittna, Misso Brevis istega skladatelja ter dela Martinija, Schuberta, Purcella, Charlesa Davidsona in Handla. Deški zbor so spremljali solisti na harfi, flauti in orglah.

R. G.

V prijetnem pomenku z gosti iz Češke. Prvi z leve strani je predsednik sindikata firme Metro Blansko

Čehi navdušeni nad Novigradom

Podjetje Alpetour že vrsto let zapored ureja izmenjavo letovanja čeških in naših gostov. V tem sodeluje naša delovna organizacija, ki izven glavne sezone oddaja proste kapacitete v počitniškem domu Novigrad že tretje leto zapored češkim gostom iz Metra — Blansko.

Tako je konec junija pri-potovala k nam prva skupina 47 gostov, ki je ostala na 10-dnevnem letovanju, druga skupina pa bo letovala v avgustu po končanem kolektivnem dopustu. Z njihovim predsednikom sindikata smo se dobre pol ure pogovarjali o njihovih prvih vtisih, počutju v Novigradu in podobno, v povoru pa smo izvedeli marsikaj zanimivega tudi o njihovem vsakdanjem delu in življenju na Češkem.

O našem počitniškem domu v Novigradu izražajo samo pohvalo. Zadovoljni so z namestitvijo, hrano in postrežbo. Za letovanje v Novigradu vlada med njihovimi delavci veliko zanimanje, žal pa se za dopust v Jugoslaviji lahko prijavi posameznik le vsake 4 leta. Prednost pri izbiri imajo tisti, ki se prvič javijo. Tudi med letošnjimi gosti je bilo nekaj takih, ki so morje videli prvič v življenju.

Letovanje v Novigradu stane posameznika 2.500 čeških kron, od teh plača 1.800 č. kron delavec, ostalo razliko pa jim prispeva sindikat. V orientacijo naj povemo, da znaša njihov povprečni mesečni zaslužek 2.200 č. kron.

V podjetju Metro iz Blanskega izdelujejo merilne naprave (nekaj podobnega kot v kranjski Iskri). V njem je zaposlenih 4.500 delavcev od tega dve tretjini žensk.

Pohvalili so se, da imajo

dobro urejene delovne in življenjske pogoje. Njihov delovnik je 2-izmenski. Dopol-danska izmena npr. za delavce traja od 6. do 14.30 za uslužbenca pa od 7. do 15.30. Vmes imajo 20-minutni odmor za kosilo, katerega pripravljajo v njihovi centralni kuhinji, delijo pa v več jedilnicah, ki jih imajo v posameznih obratih. Vsak dan sta jim na razpolago 2 menuja, za delavce, ki imajo predpisano dieto, pa kuhajo tudi lažjo hrano. Vse sobote so prosti. Letni dopust imajo odmerjen od treh do maksimalno štirih tednov. Delavci lahko preživljajo dopust v treh počitniških domovih, ki jih ima podjetje na južnem Moravskem.

Podobno kot pri nas imajo delavci tudi možnost izobraževanja ob delu. Podjetje jim plača celotne stroške šolanja in omogoča študijski dopust. Pohvalili so se tudi s tem, da imajo zelo malo nerešenih stanovanjskih problemov. Velik del sredstev namenjajo za usmerjeno gradnjo družbenih stanovanj v blokih, medtem ko privatne — individualne gradnje praktično ni. Nekoliko bolje situirani si lahko na obrobjih mest kupijo stare privatne hiše, katere obnovijo in jih potem uporabljajo za vikende.

Mesto Blansko ima 15.000 prebivalcev. Poleg Metra je v tem mestu tudi industrija turbin — ČKD, ki poslovno sodeluje z našim Litostrojem iz Ljubljane.

Preden smo se poslovili, so češki gostje izrazili željo, da ob tej priložnosti izročimo njihove pozdrave našemu kolektivu, obenem pa vabilo, da jih obiščemo tudi mi.

Od preje do tkanine

PLEMENITENJE

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Barvanje je operacija plemenitenja, pri čemer se na vlakna nanaša barvila. Ločimo izčrpalne postopke barvanja, kjer iz flote prehaja barvilo na vlakno toliko časa, da se vzpostavi ravnotežje med koncentracijo barvila na vlaknih in koncentracijo barvila v barvni floti. Drugi pomembnejši način barvanja pa je z nanašanjem barvne flote s prežemanjem na fulardih.

Po izčrpalnem postopku barvamo npr. v Tekstilindusu na barvnih aparatih križne navitke in osnovne valje za tkanje pestrih tkanin in gotove tkanine na žigrih. Na

sestavljajo kot glavni deli korita za obdelovalno floto in ožemalni valji, ki ožemajo prepojeno tkanino in s tem odstranijo neželeni višek flote. Pomembni sestavni deli stroja so tudi elementi za uvajanje napenjanja, razširjanja in zavijanja tkanine pri vходу in izhodu v in iz stroja.

Na fulardih barvamo v obratu I tkanine iz čistega bombaža, viskoznih vlaken ali njihovih mešanic z reaktivnimi barvili. Značilnost teh barvil je, da se pod vplivom fiksirnega sredstva, ki je alkalija, kemijsko vežejo na molekule celuloze in s tem zagotavljajo razmeroma dobre obstojnosti. Tkanina, ki je na fulardu prežeta z meša-

ugotoviti ustrezne obstojnosti in izgled barvila.

Zelo pomembno je tudi barvanje z razvojnimi barvili, še zlasti kot osnovo za tiskane dezene. Barvila imajo takšno ime zato, ker se postavijo na vlaknih iz dveh komponent. Vsako komponento nanašamo na blago posamično. Najprej na fulardu tkanino prežemamo z vročim naftolom, ki se potem na hotflue sušilniku posuši in nato zopet prežemamo na fulardu z barvno soljo, ki da dokončni barvni vtis tkanine (ponavadi briljantne rdeče, rjave, modre in črne tone): Sicer slabše obstojna barvila so poceni in se enostavno in kvalitetno razgradijo pri tisku z reducenti. Napake lahko nastanejo zaradi vlažnega blaga, gub in ustavljanja strojev. Stroj za razvijanje naftola z barvno soljo sestavljajo fulard, zračna komora, kjer dokončno poteče reakcija z naftolom in pralni del, ki ga sestavlja 6 kadi. Vse je v eni liniji, tako da je po obdelavi na stroju blago še primerno za sušenje in nadaljne operacije plemenitenja.

S pigmentnimi barvili se barva skupaj z apretiranjem predvsem svetle tone npr. za posteljno perilo. V zadnjem času pa so ta barvila dobila na pomenu zaradi slabih obstojnosti in trdega otipa tkanine, ki je z njimi pobarvana, kar je modni hit. Ta nevodotopna barvila se v bistvu lepijo na tkanino z umešnimi smolami in ne prodirajo v notranjost vlaken, zato se pri pranju poznajo značilne svetlejše odrgnine.

V barvarni obrata II imajo v programu tudi barvanje tkanin iz mešanice bombaža in poliestra. Bombažni del se barva z barvili za celulozna vlakna (reaktivnimi ali redukativnimi), poliesterna vlakna pa se barvajo z disperznimi barvili. Najlažje si predstavljamo barvanje z disperznimi barvili kot razta-

pljanje v vodi netopnih barvil v sintetičnih vlaknih. Da lahko barvilo preide v poliesterno vlakno, se mora zmehčati. Na fulardu naneseno in na termosol napravi sušeno barvilo na razpenjalno sušilnih strojih pri 210°C preide s površine v notranjost sintetičnega vlakna in tam po ohlajanju tudi ostane.

Kadar barvamo z mešanico disperznega in redukativnega barvila, termofiksiranja disperznega barvila sledi še razvijanje redukativnega (alkalna redukcija in kisla oksidacija):

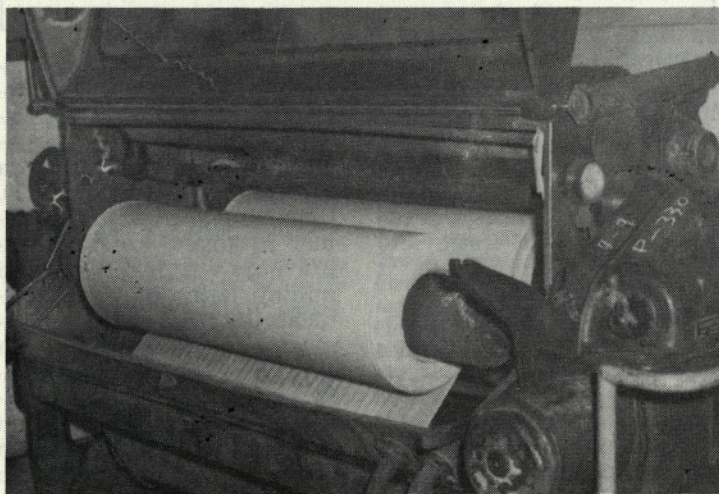
Opisani način barvanja je zelo zahteven. Po tem postopku v Tekstilindusu med drugimi barvamo tudi zahtevne vojaške artike. V postopku je nabava kontinuirnega Pad-Steam (prežemanje—parjenje) stroja, ki nam bo olajšal odpravljanje zlasti nenakomerno pobarvane različne partije.

Barvanje preje

Za tkanje pestrih tkanin potrebujemo barvni votek in osnovo. Postopek barvanja se vrši v aparatih z izčrpanjem in sicer na križnih navitkih in osnovnih valjih. Pri nas barvamo čisti bombaž in mešanico poliestra z bombažem.

Barvni aparat deluje tako, da vloženi material miruje fiksiran v floti, ki vsebuje barvilo in kemikalije. Črpalka pod aparatom prečrpava floto skozi material v obe smeri izmenično (noter-ven in obratno).

Za bombaž največ uporabljamo redukтивna barvila, nekaj pa še žveplena, direktna, reaktivna in naftole. Barvarske partije bombažne preje v večini vse najprej pripravimo za barvanje s kuhanjem oziroma jih prepojimo z omakalci, da bi lažje sprejemale barvilo. Po temeljitnem spiranju sledi postopek barvanja, ki se vrši pod natančno določenimi pogoji

Žiger

žigrih barvamo pretežno direktna barvila, ki se tako imenujejo zato, ker prehajajo direktno na vlakna in se zaradi medsebojnih privlačnih sil obdržijo na vlaknih. Žigri so neke vrste kadi, v katerih je večja količina 200—300 l barvne flote, skozi katero se previja tkanina z enega navijalnega na drug navijalni valj. V žigrih se lahko poleg operacij barvanja vršijo tudi ostali plemenitilski postopki npr. beljenje, razškrbljenje, izkuhanje, pranje.

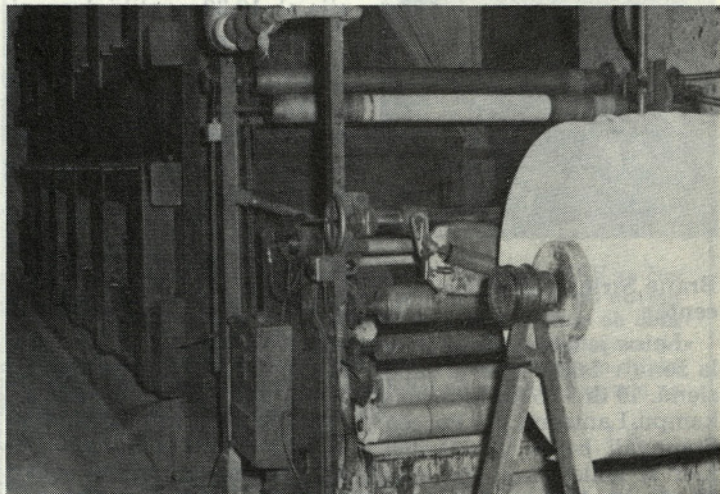
Direktna barvila so poznana po slabši obstojnosti, zato se po možnosti temu poizkusimo izogniti z naknadno kemijsko obdelavo, ki v bistvu povzroči povečanje molekul barvila, da se »zagozdijo« v celuloznih vlaknih in se ne dajo več izprati. Slaba stran teh postopkov barvanja je diskontinuirnost, kar povzroča povečano možnost različnih pogojev barvanja in s tem tudi različne barvne nianse. Barva se pri povišanih temperaturah 50—95°C.

Fulardi so stroji za širinsko obdelavo tkanin, ki jih

nico barvil in fiksirnega sredstva, se pusti 4—16 ur odležati, da poteče reakcija vezanja, nato pa se spere na širinskem pralnem stroju. Barvanje je hladno pri sobni temperaturi, kar poceni postopek sicer zelo dragimi barvili.

Še večjo obstojnost na znoj, vodo, svetlobo, drgnjenje nam zagotavljajo redukтивna barvila (imenujejo se tudi indantren barvila). Barvila so primerna za oba postopka barvanja, to je z izčrpanjem in prežemanjem.

Tkanino se barva po dvofaznem postopku z nanašanjem barvila v nevodotopni pigmentni obliki na fulardu. Sledi redukcija ($\text{Na}_2\text{S}_2\text{O}_4$ in lugom), pri čemer se barvilo pretvori v vodotopno in v žigrih ali pa na fulardu in s parjenjem (kar je modernejši in hitrejši način, ki ga načrtujemo tudi v Tekstilindusu v bližnji prihodnosti). Fiksiranje, to je oksidacija (s H_2O_2 in miljenjem) je obvezna faza pri barvanju z redukativnimi barvili, če želimo

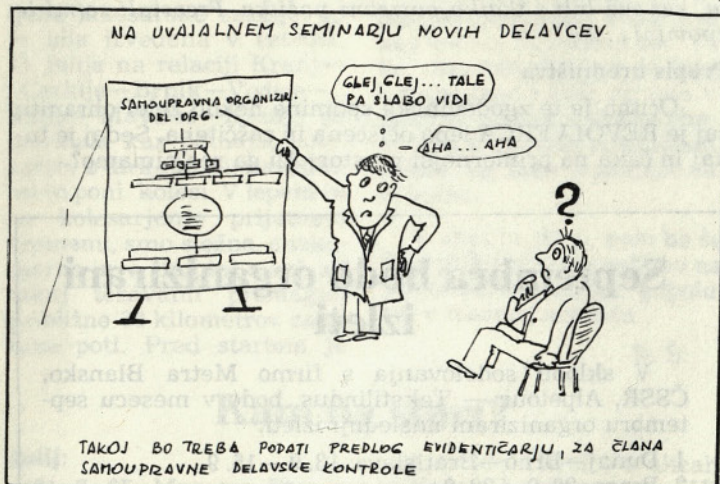
Fulard za prežemanje z naftoli s sušilnikom hotflue

Tudi malčke v Novigradu je zanimalo, kako je slikar narisal travico

Ni težko prvič pozirati slikarju, če si varno v materinem naročju

(temperatura in čas. Sledi še razvijanje barvila na bombažu, miljenje in obdelava z avivažami.

Razpon temperatur postopkov za barvanje je zelo velik in sicer od 25–110° C, kar je odvisno od barvila in tehnologije.

Barvanje mešanic poliestra z bombažem se razlikuje od barvanja čistega bombaža. Odpade kuhanje in obdelava z omakalci, temperatura barvanja pa se giblje od 130–135° C.

Barvila za prejo poliesterbombaž so mešanice disperz-

nih in reduktivnih barvil, lahko pa barvamo najprej z disperznim barvilom poliestra in nato bombaž s kate-rimkoli barvilom za celulozna vlakna.

V aparatih, ki jih imamo pri nas, lahko barvamo do 70, 180 ali 250 kg preje. Vse križne navitke na koncu še sušimo, da bi bili pripravljene za previjanje oziroma gre-do lahko tudi taki na tkalske stroje.

Pripravila:
Žarko Okorn
Darko Fireder

Likovna kolonija v Novigradu

Od 27. do 30. junija so se mudili v našem počitniškem domu Novigrad zanimivi gosti: člani Likovnega društva Kranj, med katerimi sta bila tudi dva likovna ustvarjalca iz Avstrije in eden iz ZR Nemčije. Priznani umetniki, med katerimi so bili slikarji, grafiki in kiparji, so prinesli neko novo, prijetno vzdušje v naš počitniški vsakdan. V bližnji okolici so iskali motive in izdelovali osnutke za nadaljna likovna dela. Njihovo ustvarjanje je vzbujalo med dopustniki veliko zanimanje. Pred zaključkom te kratke likovne kolonije, so ugledne goste obiskali predstavniki naše delovne organizacije. Umetniki so izrazili

zahvalo za našo gostoljubnost in povedali, da so se v našem počitniškem domu dobro počutili, z naše strani pa smo jim dali čutiti, da smo bili njihovega obiska veseli in da smo tudi v bodoče pripravljeni na tak način sodelovanja, saj lahko s tem veliko pripomoremo k spoznavanju in približevanju te vrste kulture delovnemu človeku.

Naši predstavniki so s strani gostov tudi prejeli povabilo, da se jeseni udeležijo svečane otvoritve nove galerije Küsselstein v Kranju, kjer bodo razstavili svoja likovna dela, od katerih jih bodo nekaj poklonili tudi naši delovni organizaciji.

Kaj o tem menite vi?

Predsedstvo konference OO sindikata se je na eni zadnjih sej odločilo, da podpre pobudo finančnega sektorja o hitrejšem vračanju stanovanjskih kreditov izpred več let, katerih današnja vrednost je močno razvrednotena in višina obroka vračanja včasih ne zadošča več niti za kritje stroškov poslovanja.

Prosili smo vse delavce, ki odplačujejo stanovanjsko posojilo v mesečnih obrokih, nižjih od 1.000 din, ali imajo ostanek dolga, ki je nižji od 20.000 din, da se odločijo za hitrejšo vračanje po naslednjih variantah:

1. povečanje mesečnega obroka najmanj na 500 din

(če je bil dosednji obrok nižji od 500 din)

2. povečanje mesečnega obroka najmanj na 1.000 din (če je bil dosednji obrok nižji od 1.000 din in večji od 500 din)

3. celotno plačilo ostanka dolga

4. delno plačilo ostanka dolga ob nespremenjenem mesečnem obroku

5. delno poplačilo ostanka dolga ob povečanem mesečnem obroku.

Poudariti je treba, da ni bil namen akcije, da bi v teh težkih časih delavca še bolj obremenjevali, šlo je za razumevanje ob podanih razlogih za tako akcijo. Žal so rezultati naslednji:

Del. enota	Število posojilojemalcev	Število, ki se je odzvalo akciji	% odnos
Predilnica	22	2	9,0
tkalnica I	27	2	7,4
tkalnica II	35	13	37,1
TOZD Tkalnica	62	15	24,2
plemenitil. I	34	2	6,0
plemenitil. II	8	—	—
gravura	3	—	—
TOZD Plemenitilnica	45	2	4,4
VES I	26	1	3,9
VES II	14	6	42,9
strok. službe	47	6	12,8
DSSS	87	13	14,9
TOZD PO	6	—	—
Skupaj DO	222	32	14,4

Delavci so navajali, da obrokov ne morejo povečati, ker to ni njihov edini odtegljaj od osebnega dohodka, drugi so se izjasnili, da preprosto ne želijo in ne pristanejo na spremembo vračanja posojila, največ pa je bilo takih, ki na apel, naj se odzovejo akciji — sploh niso reagirali.

Predsedstvo sindikata je ocenilo, da med tistimi, ki niso reagirali, ni malo takih, katerim sedanji obrok predstavlja v procentnem odnosu na OD le 0,25 % ali celo še manj!

Naj bo tako ali drugače, za eno spoznanje smo spet bolj bogati, pa o tem razmislite še vi!
P. Peranovič

Zakaj tako?

Pogosto pišemo ali bremo o humanih in samozaščitnih načelih naše družbe. Sami se ocenjujemo in radi hvalimo, da je samozaščita na primernem nivoju, toda iz drobnega primera si pogledjmo, da temu še daleč ni tako.

Pred dnevi je bila zaradi malomarnosti razlita večja količina lepila (ca. 25 kg) pred vhodom v DE plemenitilnica I. Zaradi nepravilnega transportiranja sta lepilo razlila delavca iz predilnice. Razlito lepilo sta pustila na površini dvorišča, ne da bi ga očistila—odstranila.

Še istega dne je večja skupina delavcev (8—10) opazovala razlito lepilo in »zbijala« šale na ta račun. Nihče izmed njih pa ni poskrbel oziroma organiziral čiščenja ali vsaj o tem obvestil odgovornega delavca. Vse to se je dogajalo okoli poldneva. Ker

je ponoči močno deževalo, je bilo razlito lepilo močno spolzko, tako da je drugi dan ob prihodu na delo več delavcev na tem spolzkem madežu padlo in utrpelo lažje in težje poškodbe. Tudi tokrat so se mimoidoči le posmehovali, ne da bi kdo poskrbel, da do padcev in s tem do poškodb ne bi prišlo!

Vprašamo se lahko, kje je naša samozaščitna zavest in tovarštvo? Pogosto se znamo norčevati ali neprizadeto opazovati sodelavca, sokrajana v nesreči ali neljubih dogodkih. Pošteno — kritično in navsezadnje »človeško« znamo razmišljati le takrat, ko smo sami prizadeti. Človek se vprašuje, če se tudi mi nagibamo na tehničističnim družbam, katerim ni mar za sočloveka?!

Na vprašanje, zakaj tako, največkrat ne najdemo odgovora ali pa ga raje za molčimo.

T. M.

Se bo življenje v delavskem domu popestrilo?

Na osnovi programa aktivnosti predsedstva konference OO sindikata DO Tekstilindus Kranj je le-ta organizirala v nedeljo, dne 14. 7. 1985 razgovor s stanovalci delavskega doma v Stražišču z namenom, da se ugotovi, s čim in kako bi se lahko popestrilo življenje naših delavcev v delavskem domu. Razgovora se je udeležilo dvajset stanovalcev doma in v uri in pol smo izoblikovali program aktivnosti, ki bi bil po njihovem mnenju lahko osnova za oživljanje kulturno-zabavnega, družabnega in rekreativnega življenja v tem okolju. Dogovorili smo se, da se za uporabo stanujočih zagotovijo nekaj osnovnih rekvizitov in to: nogometna žoga, žoga za košarko, zračna puška, garniture šaha s šahovsko uro in miza za namizni tenis. Izoblikovan je bil tudi predlog o čuvanju in načinu uporabe teh rekvizitov. Sprejet je bil tudi predlog ogledov katere od zanimivih košarkaških tekem v Ljubljani, ogled muzeja Revolucije v Ljubljani, muzejev v Kranju

in aktualnih koncertov v hali Tivoli v Ljubljani, pripravila se bodo tudi predavanja s področja zmajarstva, jamarstva, osnov računalništva, alpinizma in tečajev krojenja oblek, šaha in plesa. Občasno naj bi se predvajali primerni filmi, celovečerni in poučni kratkometražni.

Trije prisotni sodelavci so se odločili, da bodo sodelovali v našem gasilskem društvu, zbrali smo tudi nekaj prijav za sobotni atletski miting. Vmes in ob zaključku pa je bilo seveda največ govora o redu in disciplini ter pogojih za stanovanje v delavskem domu. Da bodo stanujoči lahko konkretnije in aktivneje reševali probleme bivanja in discipline je bil izoblikovan predlog, da stanujoči oblikujejo tak svet stanovalcev, ki bo širše in bolj poglobljeno spodbujal k urejanju stanja v delavskem domu. Imenovana je bila delovna skupina, ki bo pripravila predlog sestava članov sveta. Za izvajanje zgoraj navedenega programa aktivnosti pa je bil imenovan organizacijski odbor v sestavi: Turkanovič Azis, Karafatski Stojan in Cvijanovič Ilija.

Če bodo stanujoči z več pripravljenosti sodelovali pri izvrševanju dogovorjenih akcij, bo torej življenje v delavskem domu pestrejšje in polnejše! Tega si pa želimo vsi.

DŠ

Poiščimo ji primernejši prostor!

»Naj se predstavim: sem mehanska statev, rojena leta 1925, po imenu Roscher, s tkalskim imenom REVOLVERCA. Tkala sem z 0,6 kW moči ozke karo tkanine. Vsako minuto sem udarila stoštiridesetkrat in vtкала ca. 6000 votkov ali 2,5 m blaga. Vrteli so me od jutra do jutra. Rada sem nagajala, ker sva bili s tkalko potrebni počitka. Preostali so mi le spomini...!«

Prepis uredništva

Očitno je te zgodovinske spomine nekdo želel ohraniti, saj je REVOLVERCA lepo očiščena in zaščitena. Sedaj je tukaj in čaka na primernejši prostor. Ali ga res nimamo?

Septembra bodo organizirani izleti

V sklopu sodelovanja s firmo Metra Blansko, ČSSR, Alpetour — Tekstilindus, bodo v mesecu septembru organizirani naslednji izleti:

1. Dunaj—Brno—Bratislava: 13. 9.—15. 9.
2. Praga: 20. 9.—22. 9.
3. Dunaj—Bratislava: 20. 9.—22. 9.

Podrobnejše informacije dobite v blagajni TOZD PO, kjer se lahko tudi prijavite.

TOZD PO

Pisali so nam

Sodelavci in upokoјenci: Vida Tavčar, Slavi Jenko, in Franc Vrtačnik so nam z letovanja na morju in zdravljenja v Dolenjskih toplicah pisali in vse lepo pozdravljajo. Ob bližajočem se kolektivnem dopustu tudi nam želijo prijetni oddih.

Vsem hvala za pozdrave!

Ustanovili smo kolesarsko sekcijo

Na seji komisije za šport in rekreacijo dne 27. 6. 1985, smo ob upoštevanju interesov in možnosti ustanovili kolesarsko sekcijo. Ustanovljena je bila z namenom, da bomo lahko v bodoče bolj organizirano pripravljali akcije na področju rekreacije in tudi tekmovanj. Z ustanovitvijo sekcije smo želeli prispevati tudi svoj delež k organizirani akciji Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu SR Slovenije »TEDEN IN DAN KOLE-SARJEV«.

Za vodja sekcije je bil imenovan tovariš Hubert Zavašnik. Pripravili smo tudi okvirni program aktivnosti do konca letošnjega leta. Dogovorili smo se, da vsak mesec do vključno oktobra organiziramo rekreativno kolesarjenje z največ 50 kilometri, podobno kot smo nekaj akcij že organizirali. S tekmovalnega vidika pa se bomo udeležili kolesarskega maratona, 1. septembra, ki ga organizira kolesarski klub v Hrastju, udeležili se bomo kolesarskega tekmo-

vanja sindikalnih organizacij v Ljubljani dne 29. septembra, tekmovanja sindikalnih organizacij na nivoju občine — slednje (cestno) se bo šlo tudi za prvenstvo naše delovne organizacije. Na pisti v Stražišču pa bomo organizirali tekmovanje delovne organizacije za posameznike in ekipe, z več vrstami koles.

Sprejeli smo tudi sklep, da bomo vsem tekmovalcem omogočili cenejši nakup dresa z imenom in znakom naše delovne organizacije, prav tako tudi aktivnejšim rekreativcem, ki se bodo udeleževali organiziranih akcij.

Aktivnost sekcije bo seveda precej odvisna tudi od aktivnosti članov, sodelujočih na tekmovalnih in rekreativnih akcijah, zato vas vabimo, da se v večjem številu udeležujete organiziranih akcij. Veseli bomo tudi vaših pobud in predlogov za aktivnosti, ki se vam bodo zdele primerne za večje število udeležencev.

D. Š.

Število kolesarjev-rekreativcev se povečuje

Prva akcija novoustanovljene kolesarske sekcije, ki je bila izvedena v četrtek, 11. julija na relaciji Kranj—Cerklje—Brnik—Vodice—Zbilje—Mavčiče—Kranj, je privabila kar petnajst kolesarjev z dirkalnimi, navadnimi in poni kolesi. V lepem in za kolesarjenje prijetnem vremenu, smo složno, enakomerno in v skupini z več ali manj težavami premagali približno 30 kilometrov začrtane poti. Pred startom je

vse udeležence vodja sekcije Hubert Zavašnik obdaril s kopicami Tekstilindusa in na vsej relaciji, nas je bilo kar prijetno videti, ko smo v skupini po dva z našim obeležjem, dali vsem srečujočim vedeti, da smo organizirana skupina.

V upanju, da se nam bo še kdo priključil, vas vabimo na podobno kolesarsko popoldne v mesecu avgustu.

D. Š.

Kam na start?

Julij:

21. 7. 85: Maraton Franja — krožni (R) (150 km), KD Rog

Avgust:

11. 8. 85: Prvi savinjski maraton — 60 km, KS Žalec
24. 8. 85: Maraton Treh src (100 km), ŠD Pomurje KK Beltinci

September:

1. 9. 85: Maraton — Kaveljč-Korenina — (vse kat.) KS: J: Štucin

7. 9. 85: Juriš na Vršič — z mednarodno udeležbo (V/Ž/R)

7. 9. 85: 5. Dakijev maraton (120 km) KS Vič

8. 9. 85: TRIM Po ulicah občine Hrastnik — KD Hrastnik

8. 9. 85: Za pokal Kokrice (P/M/R/V)

14. 9. 85: Dirka za nagrado Ptuja (R/Ž/V) — Branik Maribor

15. 9. 85: Za pokal Tišina (R/Ž/V) Pomurje — Beltinci

22. 9. 85: 6. kozjanski maraton (120 km) KK Celje

29. 9. 85: Sindikalno prvenstvo SRS (V) — Rog

Oktober:

12. 10. 85: Dirka za pokal Kobariške republike (Ž/R/V/PMN/SM/C/A, B, C) — Soča Kobarid

Nekaj za šport in rekreacijo

Čas dopustov je čas, ki ga bomo izkoristili tudi za šport in rekreacijo. Iz časopisa Utrip povzemamo nekaj

čankov, v katerih so tudi koristni nasveti, ki bi si jih veljalo zapomniti in upoštevati.

Pomen in nevarnost kolesarjenja

Med raznovrstnimi športno-rekreativnimi vrstami zavzema kolesarjenje pomembno mesto. Kot pri vsakem športu, je tudi pri tem nekaj posebnosti, ki jih moramo poznati, če želimo brez nevarnosti in sproščeno kolesariti.

Pri vožnji s kolesom z določeno hitrostjo porabimo v primerjavi z enako hitrim tekom približno pol manj energije. Delo, ki ga pri vožnji opravljamo, ni usmerjeno k premagovanju sile težnosti, temveč gre bolj za premagovanje trenja podlage in zračnega upora. Kljub temu pa pomena telesne teže ne smemo povsem zanemariti; težji kolesarji (preko 78 kg so na račun večje mišične mase (ne maščobne) lahko dobri šprinterji, pri vožnji navkreber pa so le redko med prvimi. Tudi pravilna višina sedeža (gonilko v najnižji točki moramo doseči s peto popolnoma iztegnjene noge), nagib krmila ter dolžina gonilke lajša — težje delo), odločajo o udobnosti in hitrosti vožnje. Za rekreativnega kolesarja je najbolj gospodarna vožnja z okoli 60 obrati na minuto, ker se pri višjih obratih (pri netekmovalcih in starejših) pojavlja nesorazmerno naraščanje srčnega utripa glede na obremenitev.

Komu koristi kolesarjenje

Pri tej športni vrsti gre za ciklično ponavljajoče se gibe spodnjih okončin, torej za pretežno obremenitev mišičja nog, delno pa tudi hrbta in trebuha. Pri primerni, individualno odmerjeni vadbi — prava intenzivnost, pogostnost in čas trajanja, so dokazani pozitivni učinki tudi na srce in pljuča. Precej se povečata telesna vzdržljivost in moč spodnjih okončin. Tak način kolesarjenja je lahko tudi pomemben del terapije pri bolnikih z obolenji srca, nekaterimi oblikami zvišanega krvnega pritoka, pretočnimi motnjami medeničnih arterij itd. Tudi pri razgibanju in krepitvi poškodovanih mišic nog in pri zdravljenju sklepov spodnjih okončin je lahko ta vrst gibanja zelo koristna.

Brez pretiravanja!

Seveda pa pretiravanje, zlasti pri starejših, lahko pride do okvar srčno-žilnega sistema, poškodb in okvar kolenskih sklepov, Ahilove tetive in mišičja goleni. Poškodbe lahko pogojuje okolje (ostali udeleženci v prometu, slabe ceste, subjektivno nepravilno izbrana trasa s težkimi vzponi ali strmimi spusti, neprimerna toplota okolja ali voznik sam (trčenja, padci, preobremenitev mišic, srca itd.).

Do padcev pride največkrat (42) odstotkov zaradi napake kolesarja ali nepravilne vožnje drugih kolesarjev, 16 odstotkov jih nastane zaradi tehničnih okvar kolesa, 10 odstotkov zaradi slabe ceste in prav toliko zaradi nepričakovanih ovir ali drugih vzrokov. Pri padcih so najpogostejše odrgnine kože, večkrat pa pride do poškodb glave in zlomov ključnice ter kosti zgornjih okončin.

Odkod bolečine in »kolesarske grbe«

Pogoste so tudi bolečine v vratu kot posledica obremenitve prvih treh vratnih vretenc zaradi dolgotrajnega zvižanja vratu nazaj pri nizki drži vodila. Bolečine v kolenih nastajajo pogosto zaradi previsoko nastavljenega sedeža. Včasih se pojavijo tudi delne okvare ulnarne živca (na mezinčevi strani roke) zaradi nepravilnega položaja vodila. Pri ljudeh, ki se že od mladih nog ukvarjajo s kolesarjenjem (na dirkalnem kolesu) včasih nastane tudi ti. kolesarska grba zaradi deformacije hrbteničnih vretenc v višini prsnega koša. Zato poudarjam pomen **dopolnilnih vaj** (iztezanje hrbtenice, plavanje, odbojka itd.). Dokler smo se vozili na nedeljske izlete posamič ali z družino, smo intenzivnost in trajanje obremenitve še lahko prilagajali lastnim možnostim in zmožnostim. Tudi samostojna vožnja, samostojen trening, ima takšne značilnosti. Pri sedanjih množični udeležbi na športno-rekreativnih prireditvah, kot je npr. kolesarski maraton Franja, pa gre za kakovostno drugačen prijem. Mnogo udeležencev na račun množičnosti delno zapostavi individualnost; nehoti ali hote poizkušajo prilagajati svoj tempo in način vožnje drugim (velikokrat sposobnejšim od sebe), pri čemer se ne zavedajo, da je razporejanje moči po lastnih zmožnostih na tako dolgi in dokaj naporni vožnji odločilna za zdravje in končni uspeh.

Vsekakor naj bi tiste, ki se že le resneje ukvarjajo s tem športom, pa so starejši od 35 let, pregledal zdravnik in jim tudi testiral srčno-pljučni sistem.

Dr. Vanja Vuga

Dopisujte

Nogometna tekma med obratoma

V nedeljo, 30. junija smo organizirali nogometno tekmo med obratom I in obratom II. Pomerili sta se enajsterici mladih (starih do 35 let) in veteranov (razumljivo — starejših od 35 let). Tekma je bila odigrana na pomožnem igrišču stadiona Stanka Mlakarja v Kranju.

Najprej so se pomerili mladi: v začetku so bili nekoliko boljši iz obrata II; sčasoma pa so prevzeli pobudo mladi iz obrata I pod vodstvom Nedeljka. Priložnost za zadetek je bilo veliko in končno je padel tudi prvi gol. Pritisk belih se je ojačal z željo po izenačenju in to jim je tudi uspelo, vendar so bili še naprej aktivnejši rdeči. Pred zaključkom polčasa so mladi iz obrata I zabili še en gol. V drugem polčasu so se rdeči še kadrovske ojačali in pritiski na nasprotnikova vrata so se okrepili. Tedaj pa so beli začeli nekoliko z ostrejšo igro in s tem hoteli zмести rdeče, toda kljub temu so rdeči zabili tretji gol. Igra se je nadaljevala s še bolj grobimi napadi, tako da je prišlo do odkritih groženj in napada, katerega je sodnik zaključil z izključitvijo. Po kazni se je igra nekoliko umirila in se ob razočaranju mladih iz obrata II zaključila z rezultatom 3:1 v korist mladih iz obrata I.

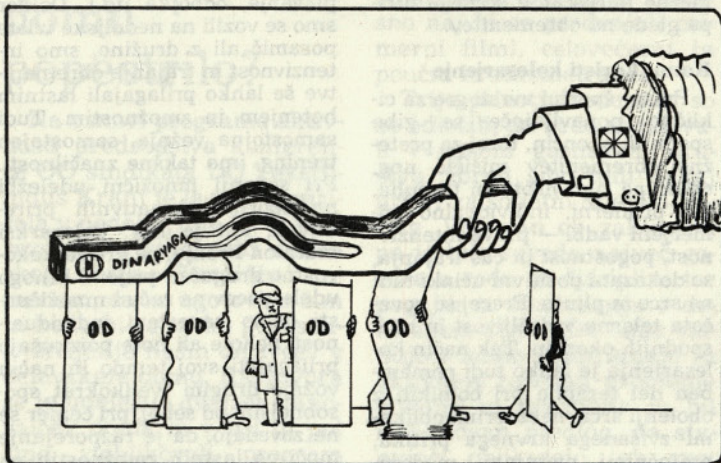
Tekma veteranov je po dogovoru obeh ekip trajala le

dvakrat 30 minut in še v tem krajšem času je bilo mnogo več govorjenja in kritiziranja kot prave nogometne igre. Res se starejšim pozna, da le nimajo takšne kondicije kot mladi in da so mnogokrat želje večje od možnosti. Čeprav številčno okrnjeni, so igralci iz obrata II vso tekmo napadali in se tudi bolje branili kot nasprotniki iz obrata I. Dali so tudi prvi gol, ob tem pa imeli še precej novih priložnosti za zadetek, vendar jih niso uspeli realizirati. Deloma z znanjem, deloma z neznanjem nasprotnikov, so veterani obrata II nastavljali ofseide oziroma so se akcije končevale pred 16-meterskim prostorom. Vseeno je obratu I uspelo izenačiti rezultat, vendar ne za dolgo. Končni rezultat je bil 1:2 za ekipo obrata II in to povsem zaslužno.

Tekmi sta torej za nami, v večini so bili zadovoljni vsi nastopajoči. Žal pa je bilo opaziti preveliko zagretost za igro, manj pa tistega sproščenega odnosa do »brancja«.

Naj še omenim, da je po končanih tekmah prišlo tudi do neljubega dogodka v materialnem smislu: »izgubila« se je skoraj novonogometna žoga, in tudi trije dresi niso bili vrnjeni. Komentar je dovolj.

DŠ

Nagradni razpis za duhovit podpis

Tokrat namesto nagradne križanke ponovno objavljamo nagradni razpis za duhovit podpis. Upamo, da boste v dopustnih dneh bolje razpoloženi in da bomo prejeli več predlogov kot v predzadnji številki.

Trije najboljši podpisi bodo nagrajeni. Nagrajence bo določil uredniški odbor.

1. nagrada: 700,— din
2. nagrada: 600,— din
3. nagrada: 500,— din

Predloge pošljite do 10. avgusta na naslov: Uredništvo Tekstila, Tekstilindus Kranj. Seveda pa ne pozabite pripisati tudi svojega imena in priimka ter naslova (ali obrata, kjer delate).

Urednica

DVANAJST ZLATIH PRAVIL ZA PLANINCE

1. Poslušaj vremensko napoved: odloži izlet, če so napovedani dež, vročina ali hud mraz!
2. Ne hodi kartja v en dan. Izdelaj si natančen načrt, četudi se odpravljaš le na enodnevni izlet. Za to potrebuješ dober zemljevid. V vsaki planinski koči napiši, kam si namenjen; če se nameravaš vrniti, dodaj predviden čas vrnitve. Samo tako te bodo reševalci lahko pravočasno poiskali, če se ti bo kaj primerilo!
3. Na pot se odpravi samo primerno opremljen, oblečen in obut. Nove čevlje razhodi na krajših izletih. Obleka mora biti zračna; ne hodi razgaljen po soncu. Tudi klobuk spada k planinski opremlji!
4. V gorah potrebuješ proste roke, zato uprabljaj nahrbtnik. Različne torbe ali vrečke niso primerne!
5. Če se pripravljata nevihta, se takoj vrni. Če te zaloti na planem, se izogibaj vrhov, grebenov, izpostavljenih krajev in jeklenih vrvi ter drugega železja. Počepni, zaščitni se z vetrovko ali s pelerino; ko hudo treska, deni roke na glavo. Kovinsko opremo odloži vsaj deset metrov stran!
6. Ob resni nevarnosti uporablaj mednarodno dogovorjena znamenja: eno minuto žvižgaj, kliči, mahaj... sledi minuta premora. Ponoči oddajaj znamenja z lučjo!
7. Huda nevarnost v gorah je padajoče kamenje. Izogibaj se strmin, ki so znane po tem. Ne oddaljuj se z markirane poti!
8. Pazi, da te ne ujame noč. Bolje je ne doseči cilja kot izgubiti se v temi!
9. Pred odhodom na neznano turo se posvetuj s poznavalci in domačini. Upoštevaj njihove nasvete!
10. V gore se ne odpravljaj sam, ampak raje v majhnih skupinah. Ritem hoje določa najpočasnejši hodec. Pri planinstvu ne gre za hitrost, ampak za vztrajnost in vzdržljivost.
11. Dolg počitek je boljši kot več kratkih.
12. Za izlet v gore potrebuješ noge, roke, telo in glavo. Pa tudi oči ne pozabi: veliko lepega bodo videle!

Pravilna oprema jamči dvojni užitek.

Zahvale

Ob odhodu v pokoj se najlepše zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem plemenitnice II za lepo darilo in dobre želje. Kolektivu pa želim še veliko delovnih uspehov.

Tone Kurat

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem tkalnice I za lepo poklonjeno darilo, ki ga bom ohranila v lepem spominu. Kolektivu želim še v bodoče mnogo uspehov in napredka.

Marija Pušavec

Ob odhodu v pokoj se vsem sodelavkam in sodelavcem finančnega sektorja lepo zahvaljujem za darilo. Celotnemu kolektivu pa želim še veliko uspehov.

Marija Omersa

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem v termocentrali obrata II, tovarišici Nadi Tomažič in Tonetu Peternelju za poklonjena darila in dobre želje. Kolektivu Tekstilindusa pa želim v bodoče še veliko uspehov in napredka.

Jože Dovžan

Ob nenadni smrti dragega očeta

KARLA ROTARJA

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem DE plemenitnice I ter njegovim nekdanjim sodelavcem VES I za poklonjeno cvetje izraze sožalja in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Bernarda Mravljica

Ob smrti dragega ata

JANEZA NOVAKA

se vsem sodelavcem kadrovskega sektorja iskreno zahvaljujem za pomoč, poklonjeno cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Cvetka Novak

TEKSTILEC — glasilo delovnega kolektiva »Tekstilindus« Kranj — ureja glavni in odgovorni urednik Katarina Guštin in uredniški odbor, ki ga sestavljajo: Slavko Traven, Darko Šegula, Franc Mihečič, Marinka Mohar in Marija Stojilkovič.